

VÝKONNOSTNÉ ZMLUVY SAV 2024–2026

Stratégia organizácie SAV

Ústav zoológie SAV, v. v. i.

Základné informácie o v. v. i.

Názov

Ústav zoológie SAV, v. v. i.

Štatutárny zástupca

Ing. Ladislav Roller, PhD.

Adresa

Dúbravská 9, 84506 Bratislava

Kontaktné údaje

Telefón: + 421 2 5930 2601, + 421 2 5930 2640

E-mail: ladislav.roller@savba.sk

Webová stránka

<https://zoo.sav.sk/>

Dátum

30. 6. 2025

STRATÉGIA Ústavu zoológie SAV, v. v. i.

STRATÉGIA ROZVOJA ÚSTAVU ZOOLÓGIE SAV, V.V.I. DO ROKU 2029

1. Vízia a poslanie

Ústav zoológie Slovenskej akadémie vied, v. v. i., (ÚZ SAV) sa bude do roku 2029 profilovať ako excelentné, medzinárodne rešpektované pracovisko základného a aplikovaného výskumu v zoológii a príbuzných disciplínach. Jeho ambíciou je prispieť k poznaniu biodiverzity, ekologických vzťahov a molekulárnych mechanizmov fungovania živočíchov a zároveň podporovať ochranu prírody, zdravie ľudí a udržateľné využívanie prírodných zdrojov.

Medzi prioritné oblasti výskumu patria:

1. Taxonómia, fylogénéza a ekológia - štúdium sa zameriava na biodiverzitu a ekológiu bezstavovcov a stavovcov v suchozemských a vodných ekosystémoch vrátane zásahov človeka do prírodných ekosystémov, ochranu prírody, ako aj na evolúciu vybraných skupín hmyzu na základe recentných a fosílnych nálezov.
2. Fyziológia, molekulárna biológia, genetika a ekofyziológia - skúmajú sa bioaktívne molekuly a receptory u hmyzu a kliešťov so zameraním na ich funkcie, genetické a epigenetické mechanizmy metabolismu modelových organizmov, prirodzená variabilita a vývinové adaptácie u ovocných mušiek a vtákov.
3. Parazitológia a lekárska zoológia – výskum sa zaoberá skúmaním interakcií medzi hostiteľmi z rôznych skupín stavovcov a ich patogénmi a parazitmi, ekológiou vektormi prenášaných nákaz so zameraním najmä na choroby, ktoré postihujú zvieratá a ľudí.
4. Ochrana prírody a vodné hospodárstvo - aplikovaný výskum podporuje obnovu biotopov, ochranu biodiverzity a manažment sladkovodných biotopov.

2. Analýza súčasného stavu

ÚZ SAV získal v poslednej periodickej akreditácii SAV hodnotenie A/B a naďalej si udržiava vysoký štandard vedeckej kvality, produktivity a spoločenského vplyvu. Napriek tomu medzinárodná hodnotiaca komisia poukázala na viaceré slabé stránky, ako sú:

- nedostatočné financovanie z externých zdrojov, najmä z Európskej rady pre výskum (ERC),
- zastaraná infraštruktúra a jej pomalá obnova,
- nižší podiel zamestnancov ÚZ SAV na najkvalitnejších publikačných výstupoch ústavu,
- nízka miera internacionalizácie.

Ďalším obmedzujúcim faktorom rozvoja ústavu je neobsadenie doktorandských miest a nedostatočné prilákanie mladých vedeckých pracovníkov, čo môže byť čiastočne spôsobené nízkou mzdovou úrovňou v porovnaní s medzinárodnými štandardmi. Navyše, v budove ÚZ SAV je priestor na potenciálne rozšírenie vedeckých tímov relatívne obmedzený.

3. Hlavné strategické ciele do roku 2029

1. **Zvýšiť vedeckú excelentnosť a kvalitu publikačných výstupov.**
2. **Posilniť internacionalizáciu výskumu a prilákať mladých talentovaných vedcov.**
3. **Zabezpečiť diverzifikované a udržateľné financovanie vrátane úspechu v grantových schémach ERC.**
4. **Modernizovať infraštruktúru a zlepšiť pracovné podmienky pre výskum.**
5. **Zvýšiť spoločenský dosah výskumu prostredníctvom spolupráce s praxou a vzdelávania verejnosti.**

4. Kľúčové aktivity a opatrenia

4.1 Vedecká excelentnosť a kvalita výstupov

- Podpora kvalitných publikácií – zavedenie interných motivačných mechanizmov pre publikovanie v prestížnych časopisoch (Q1, Q2) vrátane bonusových finančných odmien. Vyvinuli sme a používame interný model hodnotenia na základe ktorého je každý úspešný vedec odmeňovaný. Tento systém zohľadňuje impakt faktor a kvartil časopisu a pozíciu autora na publikovaných vedeckých prácach. Model hodnotenia bude priebežne aktualizovaný.
- Výber školiteľov a doktorandov na základe jasne stanovených kritérií uvedených v štatúte Vedeckej rady. Táto rada zohráva kľúčovú úlohu pri monitorovaní kvality dizertačných prác a efektívnosti spolupráce školiteľa a doktoranda.
- Posilnenie interného posúdenia projektových žiadostí pred ich odoslaním. Zapojenie Vedeckej rady ústavu do prípravy a stratégie podávania projektov.
- Organizácia vedeckých seminárov a podpora účasti na tematických workshopoch a školeniach pre zlepšenie vedeckého písania publikácií a prezentácie výskumu.

4.2 Internacionalizácia a prilákanie mladých vedcov

- Aktívne zapojenie do medzinárodných výskumných sietí a konzorcií.
- Podpora krátkodobých a dlhodobých pobytov zahraničných hostí a výskumníkov.
- Aktualizácia anglického webového portálu ÚZ SAV na prezentáciu výskumu, tímov a možností pre spoluprácu.
- Cielená propagácia doktorandského štúdia na univerzitách v SR aj v zahraničí.
- Cielená propagácia návratových projektových schém SAV (Fond Štefana Schwarza, SASPRO, IMPULZ).
- Podpora podávania projektov v schémach MSCA (Marie Skłodowska-Curie Actions) a HORIZONT EUROPA.

4.3 Financovanie a grantová úspešnosť

- Aktívne zapojenie v radách a komisiách grantových agentúr.
- Spolupráca s kanceláriami na podporu získania európskych projektov (SAV, CVTI SR).
- Motivačná podpora pre vedcov (časová úľava na výskum, interné finančné bonusy) na podávanie grantových žiadostí rozvojových projektov, ktoré prinášajú mzdové prostriedky na tvorbu pracovných miest a infraštruktúru.
- Podpora interdisciplinárnych projektov spájajúcich rôzne výskumné oblasti v rámci ústavu a iných pracovísk SAV a univerzít.

4.4 Modernizácia infraštruktúry

- Príprava investičného plánu na obnovu laboratórií a prístrojového vybavenia.
- Aktívne vyhľadávanie možností financovania z európskych a národných zdrojov (napr. Plán obnovy a odolnosti, ŠF EÚ).
- Zavádzanie digitálnych riešení a moderných technológií (napr. digitálna PCR, konfokálna a digitálna mikroskopia, sekvenovanie novej generácie, environmentálne senzory).
- Identifikácia možností rozšírenia priestorových kapacít ústavu v spolupráci s P SAV a zosúladenie s víziou rozvoja areálu SAV.
- Podpora využívania infraštruktúry pracoviskami z iných ústavov a univerzít. Aktualizácia zoznamu prístrojov a zariadení, ktoré je možno zdieľať, na webovej stránke ústavu

4.5 Spoločenský dosah a spolupráca s praxou

- Rozvoj spolupráce s orgánmi štátnej správy (napr. MŽP SR, ŠOP SR) v oblasti ochrany prírody a biodiverzity.
- Partnerstvá s univerzitami, zoologickými a botanickými záhradami, múzeami a neziskovými organizáciami.
- Podpora projektov občianskej vedy (citizen science) v oblasti monitoringu biodiverzity a epidemiológie článkonožcami prenášaných patogénov.
- Popularizačné aktivity – prednášky, dni otvorených dverí, online popularizačné výstupy.
- Tvorba odborných odporúčaní a expertíz pre verejnosť.

5. Implementácia stratégie

5.1 Organizačné zabezpečenie

- Zapojenie Vedeckej, Správnej a Ústavnej rady ÚZ SAV zloženej z vedenia ústavu, vedúcich oddelení a zástupcov mladých výskumníkov.
- Pravidelné hodnotenie plnenia cieľov (ročné hodnotiace semináre).
- Posilnenie administratívnej podpory výskumných tímov.

5.2 Partnerstvá a spolupráca

- Uzavretie memoránd o spolupráci s kľúčovými domácimi aj zahraničnými inštitúciami.
- Aktívna účasť na medzinárodných konferenciách, sieťach a projektoch.
- Podpora spoločných projektov so zahraničnými partnermi (najmä v rámci HORIZONT EU-ROPA).

5.3 Ľudské zdroje

- Vytvorenie programu podpory (mentoringu) pre mladých vedcov pod vedením skúsených zamestnancov ústavu.
- Podpora vybudovania nezávislých výskumných skupín a laboratórií.
- Systémová podpora kariérneho rastu pracovníkov (odborné školenia, zahraničné stáže, vedenie projektov).
- Podpora rovnosti príležitostí a rozmanitosti pri náboře pracovníkov.
- Rozvoj stabilného a podporného pracovného prostredia (zamestnanecké výhody, kolektívna zmluva medzi odborovou organizáciou a vedením ÚZ SAV).

6. Očakávané výsledky a spoločenský dosah

6.1 Vedecký prínos

- Zvýšenie počtu publikácií s významným autorským podielom ústavu v prestížnych vedeckých časopisoch (Q1, Q2).
- Posilnenie medzinárodného postavenia ÚZ SAV ako rešpektovaného pracoviska v oblasti zoológie a príbuzných disciplín.
- Výrazné zvýšenie počtu podaných projektov v programoch HORIZONT EUROPA.

6.2 Spoločenský prínos

- Zvýšenie povedomia o význame ochrany biodiverzity na Slovensku.
- Poskytovanie odborných expertíz pre environmentálne a zdravotné politiky.
- Rozvoj environmentálneho povedomia verejnosti prostredníctvom popularizačných aktivít.
- Posilnenie aplikovaného výskumu v oblasti medicínskej zoológie a ochrany vodných biotopov a biodiverzity.
- Vzdelávanie novej generácie odborníkov v oblasti zoológie a súvisiacich disciplín.

6.3 Ekonomický prínos

- Diverzifikácia financovania ústavu a zníženie závislosti od štátneho rozpočtu.
- Zvýšenie schopnosti generovať ekonomickú hodnotu prostredníctvom expertíz, environmentálneho poradenstva a spolupráce s aplikačnou sférou.
- Prilákanie mladých vedcov z domova aj zahraničia, ktorí budú prispievať k rozvoju znalostnej ekonomiky na Slovensku.

7. Riziká a opatrenia na ich minimalizáciu

Riziko	Opatrenie
Nedostatok kvalifikovaných kandidátov na PhD.	Aktívna propagácia štúdia, medzinárodné náboje, zvýšenie atraktivity štúdia.
Nedostatok vedúcich vedeckých pracovníkov – nositeľov rozvojových projektov	Podpora zvyšovania kvalifikácie mladých vedeckých pracovníkov a podpora ich pobytov na renomovaných zahraničných pracoviskách.
Nízka úspešnosť v prestížnych grantových schémach	Zintenzívnenie podpory projektovej prípravy, mentoring, spolupráca so skúsenými partnermi.
Nedostatočné financovanie na infraštruktúru	Diverzifikácia zdrojov financovania, aktívne sledovanie grantových výziev na infraštruktúru.
Nedostatok priestorov na rozvoj	Rokovania s P SAV o rozšírení alebo optimalizácii využívania priestorov.